

Asia: VN/11304/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseen laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta.

Esitetty tuloverolain lahjoitusvähennystä koskevien säännöksen muuttaminen siten, että tavoitteena on kannustaa niin yksityishenkilöitä kuin yhteisöjä lisäämään lahjoittamista yleishyödyllisten toimijoiden tukemiseksi, on erittäin kannatettavaa. Tämä säännösten muuttaminen yhdessä luonnollisten henkilöiden vähennyskelpoisten lahjoitusten saajajoukon yhtenäistämisen kanssa ovat hyvin linjassa kansalaisjärjestöstrategian (2023-2027) tavoitteisiin. Valitettavasti näillä toimilla ei tulla valtionavustusten viimeaikaisten leikkausten kansalaisyhteiskunnalle aiheuttamaa vahinkoa korvaamaan.

Erityisesti alueellisten ja paikallisten sosiaali- ja terveysalan järjestöjen näkökulmasta esitämme seuraavat huomiot:

1. Lahjoitusvähennyksen toimialarajaukset kaventavat järjestöjen yhdenvertaisuutta

Esityksessä ehdotetaan, että lahjoitusvähennys olisi mahdollinen vain, jos lahjoitus kohdistuu tiettyihin teemoihin, kuten nuorisotyöhön, liikuntaan, urheiluun tai lasten aseman tukemiseen. Tämä rajausta sulkee automaattisesti pois monia sosiaali- ja terveysalan järjestöjä, joiden toiminta kohdistuu esimerkiksi ikääntyneiden hyvinvointiin, päihde- ja mielenterveystyöhön, kriisi- ja väkivaltatyöhön tai vammaispalveluihin.

Esitetyt toimialarajaukset asettavat järjestöt keskenään eriarvoiseen asemaan ja ohjaavat lahjoituksia pois rajoitusten ulkopuolelle jääviltä kansalaisille merkittäviltä toiminnoilta, vaikka näillä toiminnoilla on monesti suuri paikallinen ja alueellinen merkitys.

2. Hallinnolliset vaatimukset haastavat pienet toimijat ja voivat kaventaa yhdenvertaisuutta eri resurssein varustettujen toimijoiden välillä

Lahjoitusvähennyskelpoisuuden ehdoksi esitetään, että Verohallinto nimeäisi hakemuksesta ehdot täyttävät yhdistykset ja säätiöt vähennyskelpoisten lahjoitusten saajiksi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan sekä lahjoituksista sekä niiden antajista ja käyttötarkoituksista tulee tehdä vuosi-ilmoitukset.

Näiden vaatimusten täyttäminen edellyttää sekä asiantuntemusta että taloudellisia resursseja. Paikalliset ja alueelliset järjestöt, joilla ei ole vahvaa omaa hallinto- tai taloushenkilöstöä, voivat käytännössä jäädä kokonaan vähennyskelpoisuuden ulkopuolelle, vaikka ne muutoin täyttäisivät ehdot. Tämä puolestaan keskittää lahjoituksia entisestään suuremmille valtakunnallisille järjestöille, joilla on erilliset resurssit varainhankinnan toteuttamiseen. Tämä on omiaan heikentämään kansalaisyhteiskunnan monimuotoisuutta ja järjestöjen elinvoimaa etenkin alue- ja paikallistasolla sekä kaventaa yhdenvertaisuutta erilaisin resurssein varustettujen toimijoiden välillä.

Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta esittää, että:

1. Lahjoitusvähennyksen piiri laajennetaan kaikkiin yleishyödyllisiin järjestöihin, joilla on voimassa oleva rahankeräyslupa. Näin tuetaan yhdenvertaisesti koko järjestökenttää sekä vältetään päällekkäisen hallinnollisten haku- ja valvontataakan muodostuminen Verohallinnon ja Poliisihallituksen välille.
2. Pienille ja alueellisille toimijoille suunnitellaan kevennetty hallinnollinen menettely, esimerkiksi yksinkertaistettu ilmoitusvelvollisuus/-menettely saadusta lahjoituksesta, jolla lahjoittaja voisi hakea vähennysoikeutta kyseisen lahjoituksen osalta. Näin edistetään yhdenvertaisuutta erilaisin resurssein varustettujen yleishyödyllisten toimijoiden välillä.

Peltoniemi Ville
Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunta